

Oportunitats econòmiques del nou estat català

Miquel Puig

UCd'E
Prada 23-8-14

Introducció: la viabilitat

- Post transició:
 - exterior,
 - fiscal,
 - pensions
- Transició

Viabilitat post transició: Exterior

Saldo comercial català amb l'exterior (milions de €)

	2002	2013
Saldo amb la resta d'Espanya	14.398	10.692
Saldo amb l'estranger	-4.171	11.081
Saldo exterior	10.227	21.773

Font: Idescat.

Viabilitat post transició: Fiscal

Ingressos previsibles

Recaptació ACE a Catalunya (2011)	32.068
20% efecte capitalitat (2011)	10.565
Recaptació GenCat (2011)	2.250
Total	45.000

Despeses previsibles

Despeses de la GenCat 2012	24.838
Transferències ACE a AALL, serveis ACE a Catalunya, i noves despeses (defensa, exterior, etc)	8.500
Interessos deute: 200.000 x 4%	8.000
Inversió (1,5% PIB)	3.000
Total	44.300

(en milions de €)

Viabilitat post transició: pensions i conclusió

Dèficit Seguretat Social (2011): -3.781 M€

Pressió fiscal equivalent: 22,2%

Pressió fiscal altres països:

Àustria: 28,5%

Països Baixos: 25,7%

Suïssa: 23,0%

La transició

Supòsits del pessimisme (IEE, 2012; Feito, 2014):

- Boicot
- Efecte frontera
- Veto UE i aïllament

Què en podem dir desapassionadament? (Puig, 2014)

- Boicot i Efecte Frontera: modestos i no additius
- Independització acordada
- Termes imposats

Conclusions

1. Viabilitat des del primer dia

2. Problemes des del primer dia:

- Atur
- Pensions/productivitat
- Deute
- Estancament del mercat espanyol

3. Avantatges des del primer dia

- Dèficit fiscal: FM i C-B
- Infraestructures (incloent energètiques)
- Política econòmica... per construir un nou país

Quina mena de país?

...podríem ser? El que permeti la demografia i la geografia

...voldríem ser?

- **“rica i plena”**
- **“l’Holanda de la Mediterrània”**
- **“un país de Marca, net i ordenat com Bèlgica, Holanda o Txecoslovàquia; o bé un país de reducte muntanyenc tan ben agençat com Suïssa”**

Una guia: la “decència”

Com són tractats materialment el ciutadans

Dos paràmetres:

- **Renda per càpita**
- **Distribució**

1. Renda per càpita: conceptes previs

PIB i renda nacional

Per càpita

Les dificultats de la mesura:

- ¿Quina és la “producció” d’un guarda forestal?
- ... ¿i d’un bomber aeroportuari?
- És major la producció d’un barber català que un de mexicà?

Les dificultats d’identificar renda amb benestar (Kuznets 1934)

PPP i tipus de canvi

1. Renda per càpita: el seu caràcter endogen

- **Abans de la industrialització:**
 - recursos naturals i demografia
 - tendència a l'homogeneïtzació
- **A partir de la industrialització: depèn de l'acumulació de capital**
 - humà (Jovellanos)
 - físico-tecnològic (estalvi intern o extern?)
 - organitzatiu/institucions (Acemoglu i Robinson, 2012)

Els països pobres (mediocres) no són pobres (mediocres) perquè són pobres (mediocres)

2. Distribució

Interès recent:

- **Milosevic, Wilkinson i Pickett, Piketty**
- **Per què? Kuznets 1955**

Evolució:

- **Homogènia**
- **Industrialització**
- **1870-1900**
- **1914-1980**
- **1980-2010: a Occident i al món**

Conclusió: determinada per les institucions

2. Distribució

Per què és important?

- **“Justícia”**
- **Salut social (Wilkinson i Pickett, 2009)**
- **Mobilitat social (OCDE, 2011)**

... però no és l'únic paràmetre important

2. Distribució: els problemes de la mesura

1. Tres rendes:

- Mercat
- Disponible
- Post serveis públics

2. Les fonts:

- No hi ha fonts unificades (WB, CIA, etc)
- Eurostat, OCDE, diverses LATAM

3. Els indicadors

- Gini
- Rati de quantils
- Top x%

2. Distribució: els indicadors

Un exemple:

Societat A: 10x10€ + 90x1.110€

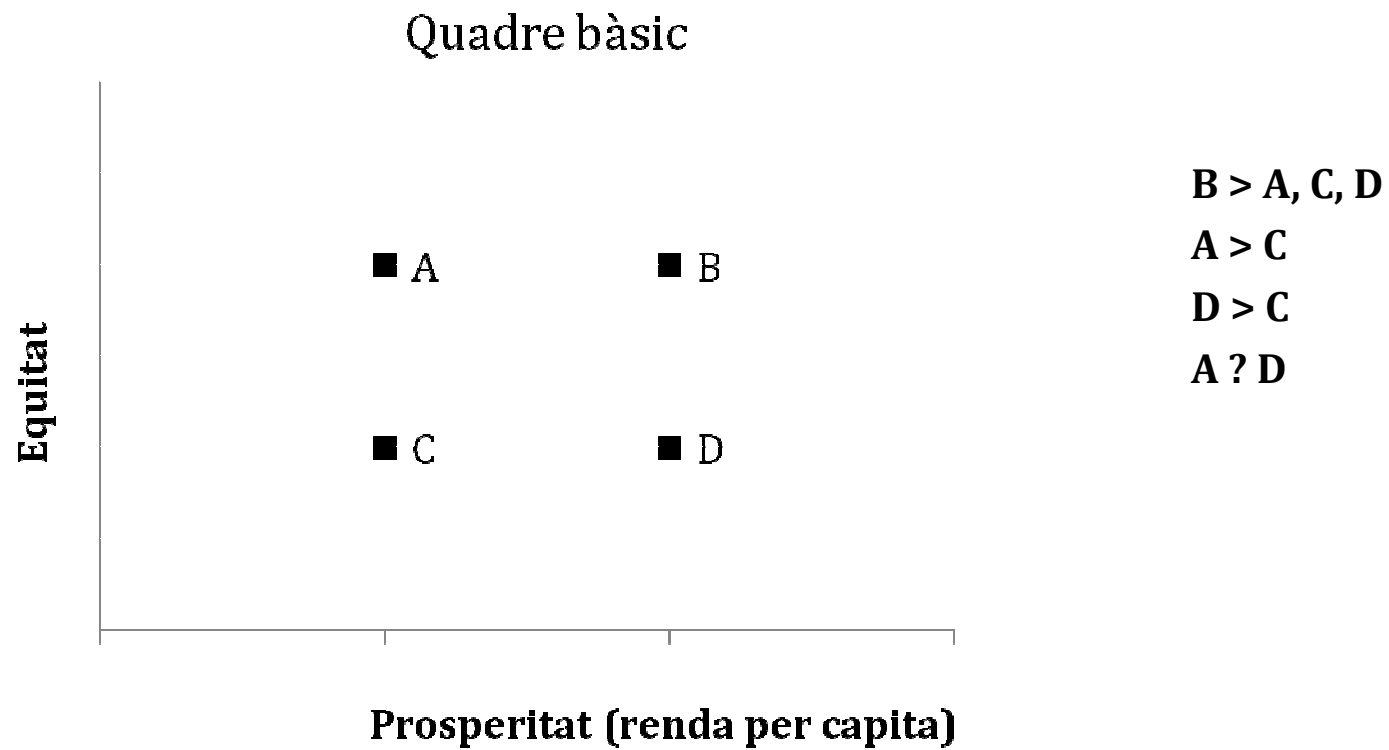
Societat B: 99x909€ + 1x10.000€

L'efecte dimensió

La posició d'Espanya

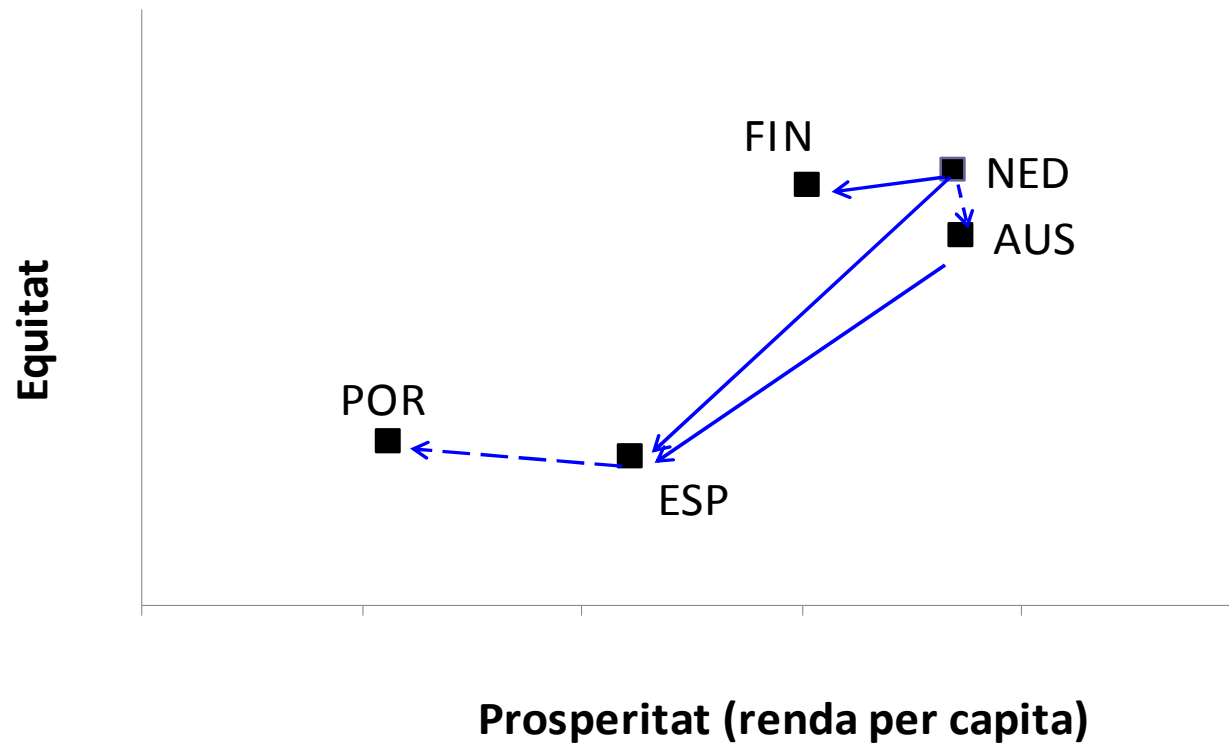
	A	B	A+B	ESP/EUR27
Top centil	1,1%	10,0%	5,5%	20ena
Rati decils	111	2	3,4	1a
Rati quintils	2	1,5	1,5	1a
Gini	10%	10%	14%	2a

“Decència” bidimensional

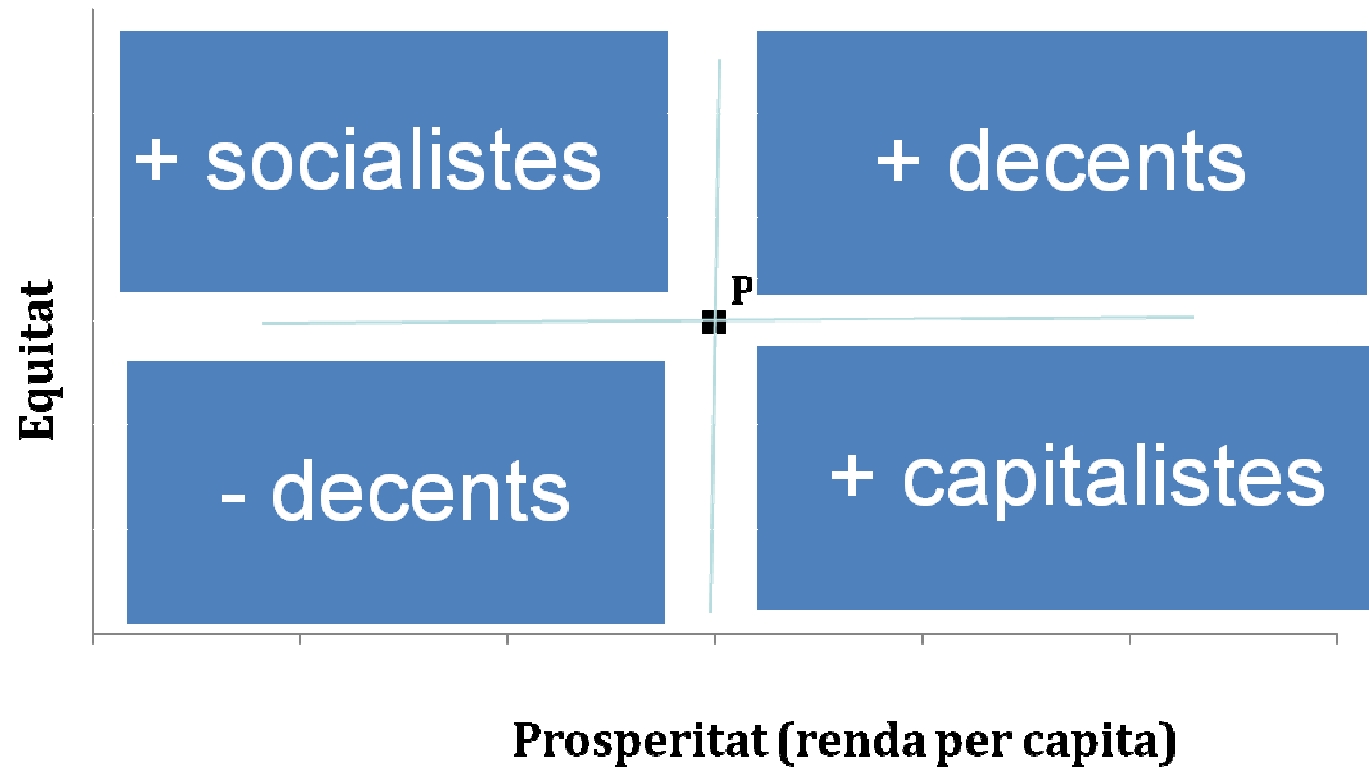

Un exemple

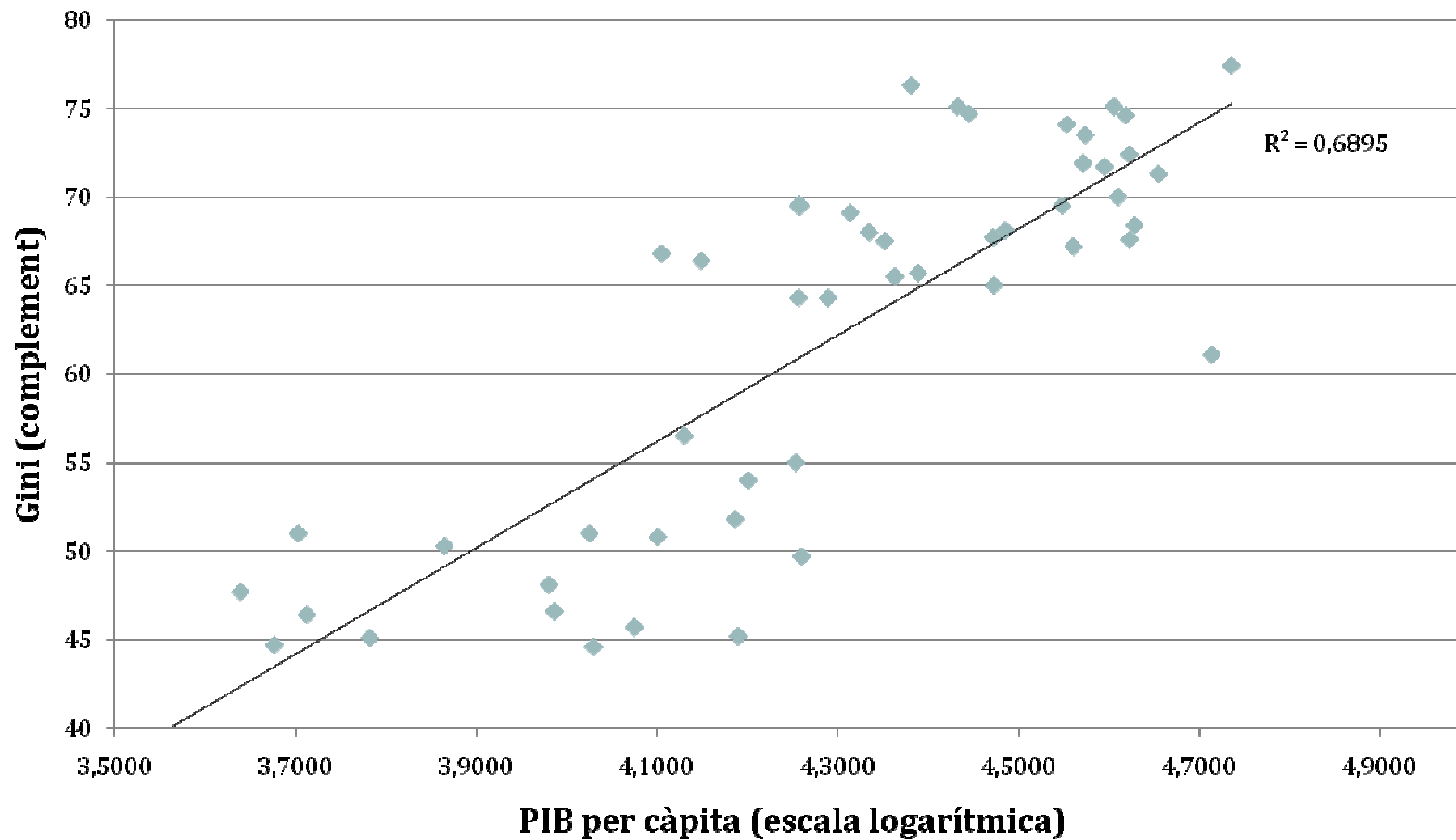
Un exemple

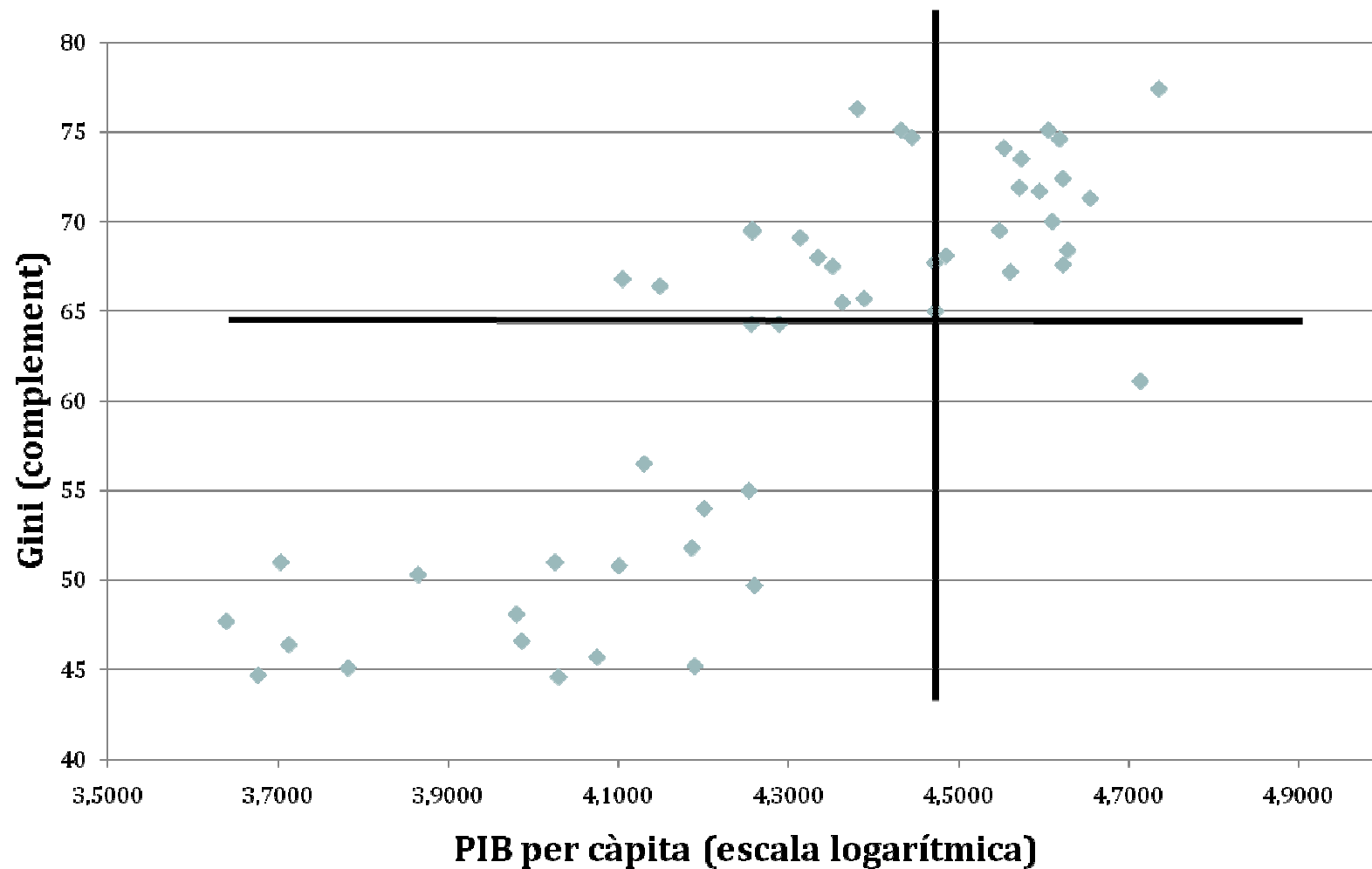
Espais relatius

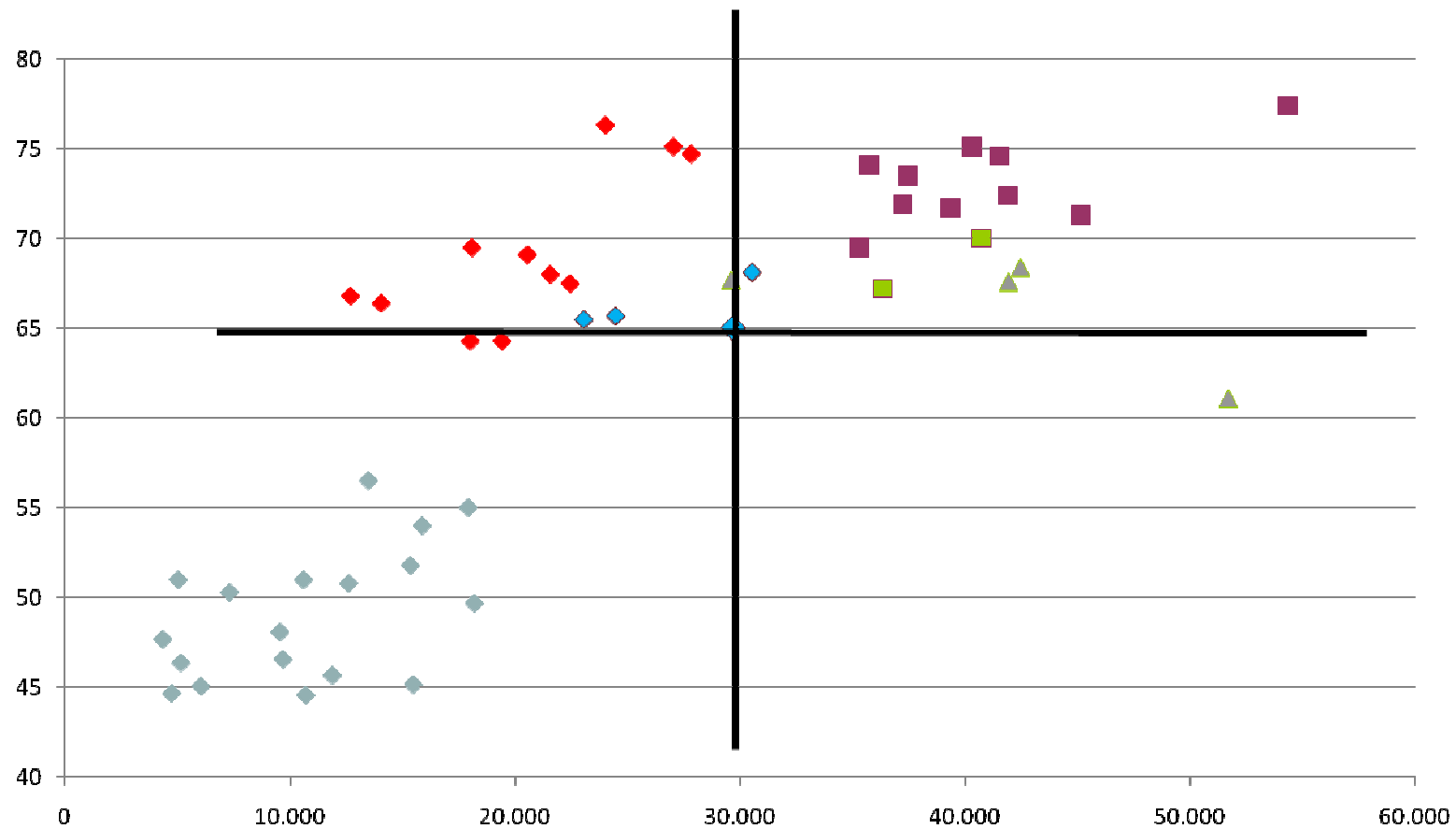
Occident: prosperitat i equitat

Occident: la posició d'Espanya

Occident: la posició d'Espanya

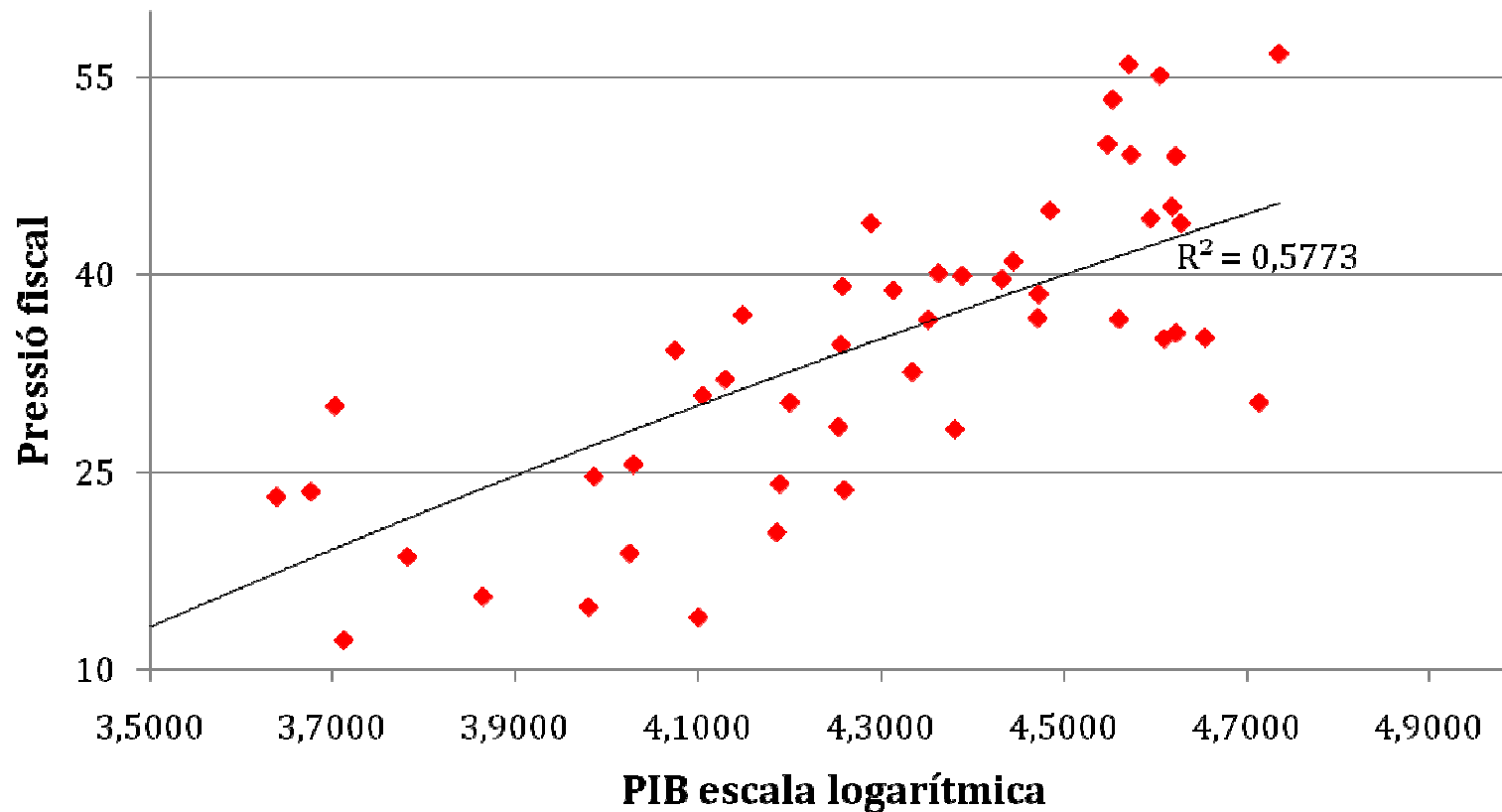
Un programa polític

Dos objectius no incompatibles: prosperitat i equitat

1. Prosperitat (Rpc)

**= Inversió en capital humà+físico-tècnic+ organitzatiu
per incrementar la productivitat/ocupat i /actiu
Capital públic o privat?**

Pressió fiscal i prosperitat

Un programa polític

Dos objectius no incompatibles: prosperitat i equitat

1. Prosperitat (Rpc)

= Inversió en capital humà+físico-tècnic+ organitzatiu
per incrementar la productivitat/ocupat i /actiu
Capital públic o privat?

Tres línies d'acció:

- **Inversió en capital públic: I+D+i, infraestructures, educació**
- **Previsibilitat+drets de propietat (més que “desburocratització” i “liberalització”)**
- **Integritat: per augmentar l'eficiència de la inversió**

**Garanteixen l'increment del PIB, però no necessàriament del PIBpc
en un context d'immigració**

El balanç d'un cicle econòmic (1995-2013)

	PIB	PIBpc	Ocupació	Immigració	Deute
Àustria	141%	132%	114%	148%	195%
Finlàndia	151%	141%	117%	288%	207%
Països Baixos	138%	127%	121%	129%	194%
Portugal	124%	117%	99%	201%	412%
Espanya	146%	123%	131%	625%	339%

Immigració: Ocupats (Eurostat).

Resta: IMF

Un programa polític

Dos objectius no incompatibles: prosperitat i equitat

2. Equitat

Tres línies d'acció segons l'OCDE (*"Divided we stand"*, 2011) :

2.1. Política fiscal (*cash transfers*)

2.2. Estat del Benestar

2.3. *"More and better jobs"*

2.1. Política fiscal

**Els índex de Gini utilitzats ja han estat respecte renda disponible
("post taxes")**

OCDE. 2011

Finlàndia, Àustria	-21,5
Països Baixos	-14,6
Portugal	-19,6
Espanya	-17,6
Suïssa	-7,9
Xile	-2,9
EUA	-11,9

2.1. Política fiscal

	1r Quintil	5è Quintil
Àustria	8,7	36,5
Finlàndia, Països Baixos	9,6	35,5
Suïssa	8,5	37,5
Portugal	7,3	42,3
Espanya	5,7	40,8

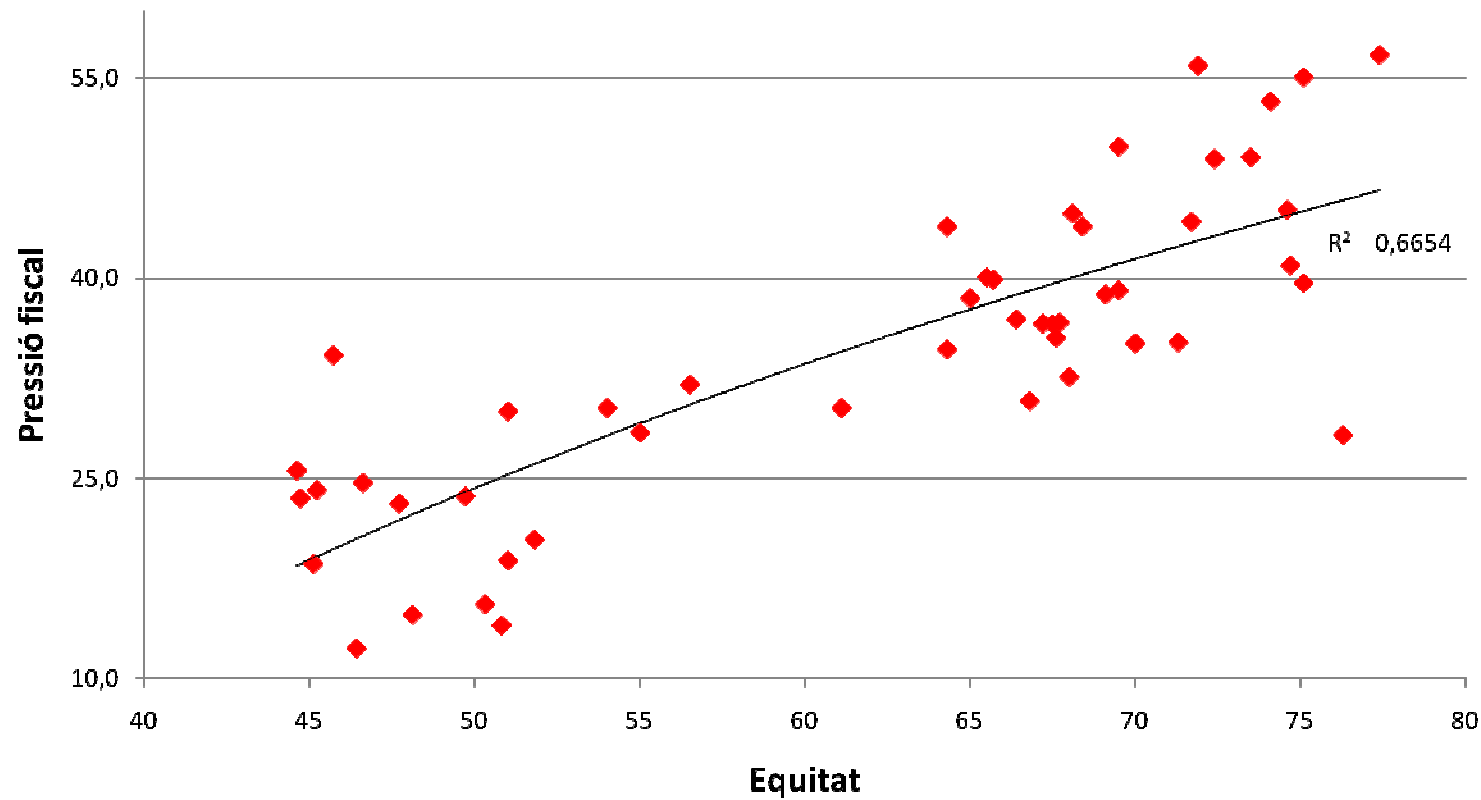
% del PIB total. 2012. Eurostat

És possible transferir 3% del PIB del 5èQ al 1rQ? (>40% IRPF)

La resistència de la classe mitjana:

- ètnica, de classe, ambdues
- tendència a reduir els efectes redistributius: indirectes vs directes
- pressió fiscal i equitat: causalitat?

Hi ha relació entre Pressió fiscal i Equitat?

2.2. Estat del Benestar

**És també un poderós mecanisme de redistribució:
(efecte sobre índex de Gini, OCDE)**

Finlàndia, Àustria	-5
Països Baixos	-6
Portugal	-8
Espanya	-7
Suïssa	
Mèxic	-10

Font: OCDE

2.2. Estat del Benestar

Tres visions de l'Estat del Benestar:

- **Esquerra: conquesta, “drets”**
- **Dreta: espoli ineficient (Friedman: “*Free to choose*”, 1980)**
- **Centre: pacte beneficiós per a totes les parts**

Dues menes d'Estat del Benestar:

- **“Capitalista”: pensions, que no tenen efecte redistributiu, i que depenen de la demografia i de la productivitat**
- **“Comunista”: sanitat, educació, pobresa**
 - **els números del “milleurista”**

Diapositiva 31

U1

Friedman:

- origen aristocràtic
- suport burocràtic
- ineficient
- corrosiu per la família
- alternatives: impost negatiu = llibertat

Usuari; 22/08/2014

2.2. Estat del Benestar: els números del mileurista

Ingressos:

1.000 x 12 x 47 x 85% x 90%	431.500
1.000 x 12 x 20	240.000
Total	671.500

Balanç fiscal

Impostos: IVA (10%)	67.150
Estat del Benestar: 1.900 x 82	-156.000
Saldo	-89.600

que equival a una subvenció del 21% del seu salari, o 1.337€/any

Diapositiva 32

U2

Friedman:

- origen aristocràtic
- suport burocràtic
- ineficient
- corrosiu per la família
- alternatives: impost negatiu = llibertat

Usuario; 22/08/2014

2.2. Estat del Benestar

Tres visions de l'Estat del Benestar:

- Esquerra: conquesta, “drets”
- Dreta: espoli ineficient (Friedman: “*Free to choose*”, 1980)
- Centre: pacte beneficiós per a totes les parts

Dues menes d'Estat del Benestar:

- “Capitalista”: pensions, que depenen de la demografia i de la productivitat
- “Comunista”: sanitat, educació, pobresa
 - els números del “milleurista”
 - **es suporta si hi ha equitat: “pago dues vegades”**
- **Espanya:**
 - **bé sanitat i educació**
 - **malament: vivenda, família i inclusió social**

Diapositiva 33

U3

Friedman:

- origen aristocràtic
- suport burocràtic
- ineficient
- corrosiu per la família
- alternatives: impost negatiu = llibertat

Usuari; 22/08/2014

2.2. “More and better jobs”

Segons OCDE, exigeix inversió en educació i en formació per a la feina i a la feina, especialment als col·lectius febles

Implícitament, es basa en la teoria de la productivitat marginal en una funció de producció on el nombre de treballadors és un paràmetre

Aquest model no és aplicable als serveis poc qualificats

- **El nombre de treballadors poc qualificats no és un paràmetre**
- **Béns sí/no comercialitzables internacionalment**
- **Escassa substitubilitat L per K**
- **En general, la “productivitat” funciona a l'inrevés**

2.2. *“More and better jobs”*

Una opció bàsica

Dos models en relació al nombre de llocs de treball de baixa qualificació i remuneració,

- **Abundància, que comporta baixa equitat i aquesta comporta:**
 - **Feble Estat del Benestar**
 - **Baixa pressió fiscal**
- **Escassetat, que comporta alta equitat i aquesta comporta**
 - **Fort o feble Estat de Benestar**
 - **Alta o baixa pressió fiscal**

Una opció bàsica

A la pràctica, aquests dos models es distingeixen per la restricció a la immigració de baixa qualificació:

- legalment: Suïssa, (EUA), Canadà, Austràlia, Nova Zelanda**
- amb salari mínim alt: Austràlia, Canadà, NZ, França, Països Baixos, Bèlgica, RU, Irlanda, ...**

Salari mínim

Austràlia	17,4
Bèlgica	11,7
Països Baixos	11,0
Regne Unit	10,0
França	12,2
EUA (federal)	7,25
Grècia	5,1
Espanya	5,6

En \$ internacionals

Una opció bàsica

A la pràctica, aquests dos models es distingeixen per la restricció a la immigració de baixa qualificació:

- legalment: Suïssa, (EUA), Canadà, Austràlia, Nova Zelanda
- amb salari mínim alt: Austràlia, Canadà, NZ, França, Països Baixos, Bèlgica, RU, Irlanda, ...
- amb sindicalització molt forta: Alemanya, Àustria, nòrdics

A la pràctica, els únics que no l'apliquen són els mediterranis, i EUA

Conclusió

El bon govern és necessari per aconseguir la prosperitat i l'equitat.

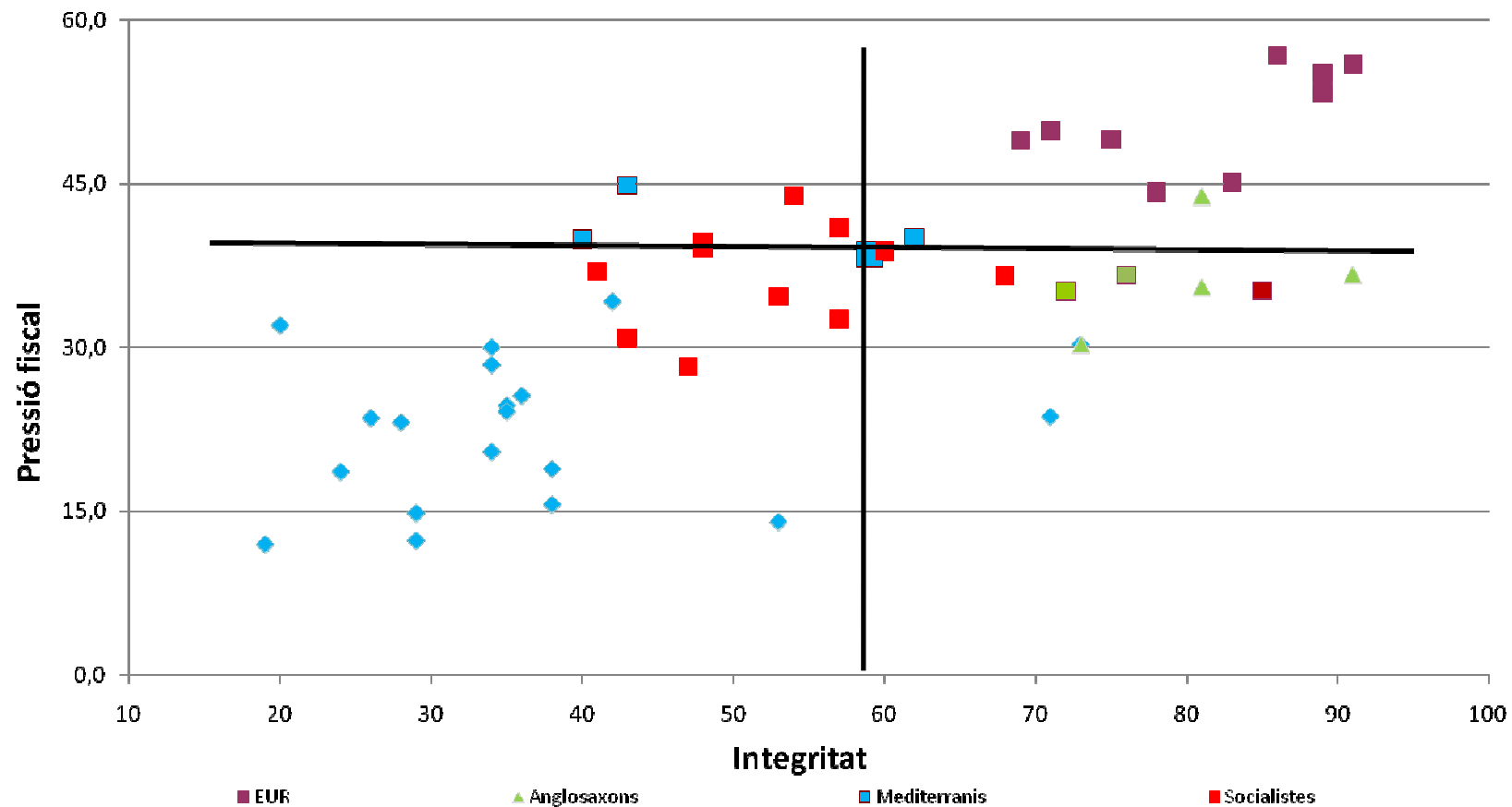
El bon govern consisteix en:

- inversió en capital públic**
- previsibilitat**
- integritat**
- la restricció a la immigració de baixa qualificació; en el nostre cas, l'únic mecanisme factible és el salari mínim**

La pressió fiscal és optativa, però no imprescindible, per augmentar l'equitat

L'equitat és un requisit per a una alta pressió fiscal

Les opcions: bon govern i pressió fiscal

Pressió fiscal: mitjana 2000-09, IMF

Integritat. Index de corrupció de Transparency International, 2013

Conclusió

	Pressió fiscal alta	Pressió fiscal baixa
Bon govern	“Social-demòcrates”: (Europa menys Suïssa i més Canadà)	“Liberals moderats”: (Anglosaxons menys Canadà i més Suïssa, Uruguai, Xile i Estònia)
Mal govern	“Opressius”: (Itàlia, Hongria)	“Desmanegats”: (LATAM i molts exsocialistes)

Caracterització del model espanyol

Model de baixa productivitat

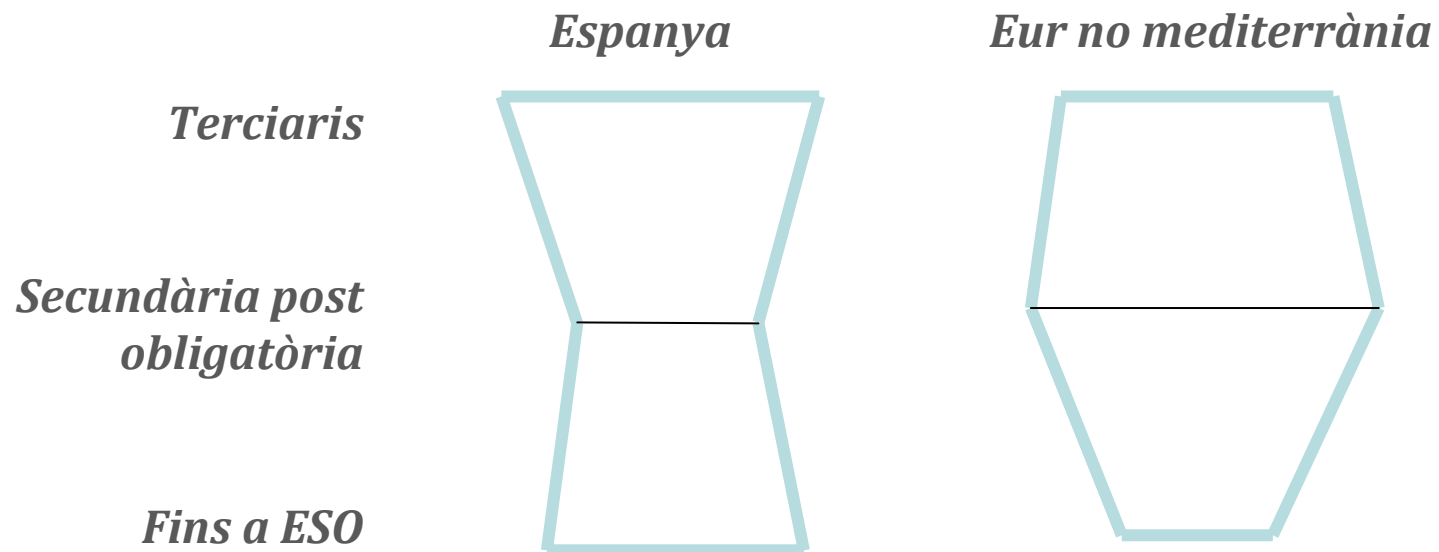
- El PIB/ocupat era més baix 2007 que 1994
- Ara celebrem la reducció de la relació PIB/Ocupat
- Aposta pel turisme

Model de baixa pressió fiscal

Model de salaris baixos amb alta immigració i alt abandonament escolar

Patró de l'ocupació per perfils formatius

Nivells de formació de la població ocupada, %, 1T14, INE

Diapositiva 44

S3

Catalunya: 47 / 22 / 31

CAD-8: 33 / 47 / 20

EUR Occ no Med : 36 / 46 / 17

SAU; 03/06/2014

Població estrangera i abandonament escolar

	Immigració	Abandonament escolar
Bèlgica	0,4	11,0
Països Baixos	0,0	9,2
Regne Unit	3,8	12,4
Alemanya	0,5	9,9
Dinamarca	2,2	8,0
Grècia	0,9	10,1
Espanya	9,7	23,6

Immigració: Augment població estrangera 2001-13, en % respecte població de 2001. Eurostat
Abandonament escolar: 2013, Eurostat

Caracterització del model espanyol

Model de baixa productivitat

- El PIB/ocupat era més baix 2007 que 1994
- Ara celebrem la reducció de la relació PIB/Ocupat
- Aposta pel turisme

Model de baixa pressió fiscal

Model de salaris baixos amb alta immigració i alt abandonament escolar

Obsessionat pel creixement del PIB i de l'ocupació, i desinteressat per la renda per càpita i l'equitat

La llatinoamericanització d'Espanya

Model de baixa qualificació i salaris baixos

Consens a baixar els impostos

Fals liberalisme

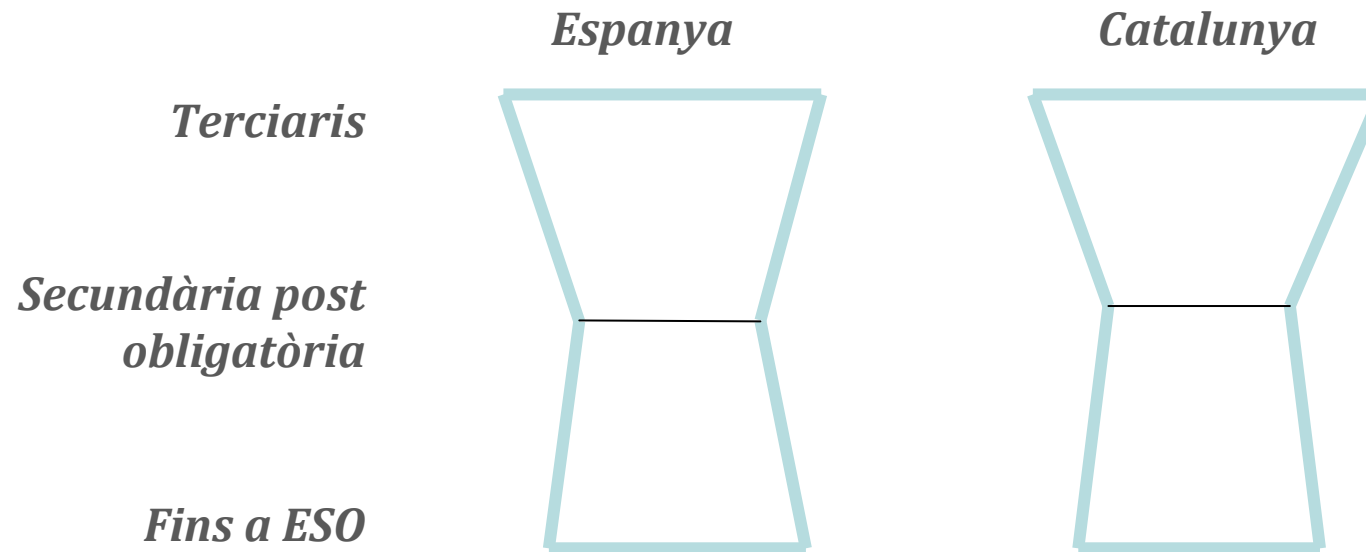
Baixa qualitat de la governança

Predomini de les “elits extractives” (les que no creen riquesa)

... i Catalunya?

Patró de l'ocupació per perfils formatius

Nivells de formació de la població ocupada, %, 1T14, INE

Diapositiva 49

S5

Catalunya: 47 / 22 / 31

CAD-8: 33 / 47 / 20

EUR Occ no Med : 36 / 46 / 17

SAU; 03/06/2014

Població estrangera i abandonament escolar

	Immigració	Abandonament escolar
Espanya	9,7	23,6
Catalunya	14,6	24,7
Dinamarca	2,2	8,0

Immigració: Augment població estrangera 2001-13, en % respecte població de 2001. Eurostat
Abandonament escolar: 2013, Eurostat

Les oportunitats

La tradició industrial

La tradició turística

La porta meridional d'Europa

R+D

Moltes gràcies

@miquelpuigrapos